



WEENEN, den 23. October.

De Oostenryksche Beobachter meldt weder het volgende bericht:

Den 19. October. Gisteren morgen is de kaja-beg, de eerste commissaris van de Porte, Had-effendi, vergezeld van twee Tartaren, bij Ackerman hier aangekomen, en heeft, na een oponthoud van eenige uren, in allen spoed, zijnen weg naar Konstantinopel voortgezet. Hij is, volgens zijn zeggen, de overbrenger der te Ackerman tusschen de Russische en Turksche gevolmagtigden gesloten en ondertekende overeenkomst, en dezelve, Z. H. den Keizer, hier ten goedkeuring aan te brengen. Het is te vermoeden, dat de Turkische commissarissen tegen het einde dezer maand kunnen terugreis uit Ackerman, door de hoofdstad van dit vorstendom, aannemen.

Volgens de Algemeene Grieksche Courant, heeft de Grieksche Regering het te Napoli di Romania aangekomene stoomschip, de *Perseverance*, voor 15,000 pond sterling van den heer *Hastings* aangekocht, en denzelven tot kapitein op hetzelfde aangesteld.

Het volgende is het Grieksche bericht over de zeegevechten van den 9. tot den 11. September, zoo als hetzelfde in de Algemeene Courant van Griekenland van 10. September voorkomt:

Den 8. September ging de vereenigde Grieksche vloot onder zeil, om de vijandelijke onder *Topal-pacha* (den kapudan-pacha) op te zoeken, welke voor eenige dagen bij *Mitilene* had gelagen.

Des nachts bedekte een sterke nevel de vloot bij *Chios*, waardoor de schepen zoodanig verward waren, dat zij zich den volgenden dag naauwelijks bij *Mitilene* weder konden verbergen.

Desdijds bevond zich de vijand voor anker onder de vesting van dit eiland; maar aangezien hij ongelukkiglijk de aankomst der Grieksche vloot had vernomen, ligte hij het anker. 24 Schepen waren onder zeil, waar onder ook de beide tweedekkers, en de meeste groote vaartuigen, de overige echter en de *Topal* zelf bleven op onderscheidene plaatsen voor anker liggen. Te middernacht bereikte de Grieksche vloot de vijandelijke schepen, en greep dezelve aan, in zoo verre het weder en de opgekomen regen zulks toelieten.

De vijand trachtte de vijand zich te verwijderen, en, de onze vervolgend hem in weerwijk van het slechte weder. Enige onzeschepen naderden hem, terwijl de overigen terug bleven. Toen deed echter de vijand, in plaats van te vlugten, zoo als men meende, eenen moedigen aanval op de weinige schepen, met oogmerk om dezelve te vernielen; maar, God lof, zonder zijn doel te bereiken; integendeel werd hij met een tamelijk verlies terug geslagen. Hierop andermaal door de geheele vloot vervolgd wordende, trok hij terug; en had dezelfde wind aangehouden, dan zou de vijand geslagen en zwaar beschadigd zijn geworden. Middelerwijl had de brander van den heer *Marini*, die op den vijand toe ging, een lek gekregen, en zonk door het veel ingekregen water tegen den grond; de manschap redde zich met booten. Zoo is ook de brander van den heer *Parakevaz* aan den mast beschadigd geworden. In dien zelfden nacht werd de vijand tot bij *Phocæa* vervolgd.

Den 11. September stelde de Grieksche vloot zich in slagorde, en greep den vijand met groote hevigheid aan; het gevecht duurde tot den middag; de vijand nam andermaal de vlugt en had veel schade geleden. De branders konden hen echter niet naderen, uit hoofde van de stilte des winds. Weldra hierop, terwijl hij in wanorde naar de golf van *Smijrna* vloog; struikelen de onzen moedig op hem los, in de hoop, hem aldaar eindelijk te zullen vernielen. Nadat eenige branders vergeefsche pogingen hadden gedaan, om de vijandelijke schepen te bereiken, hechtten zich eindelijk de meesten aan een fregat, hetwelk van de vloot achter was gebleven; maar voor de brander van den heer *A. Theophanis* ook hetzelfde bereikte, vloog deze plotseling in brand en verteerde op eenen aanmerkelijken afstand. Ten zelfden tijde was de driemastbrander van den heer *Theodoraki Bresko* aangekomen en had zich aan het fregat vast gemaken; doch het fregat werd door bekwaamheid gered, en slechts van achteren een weinig beschadigd. Bovendien verbrandde de mast van den brander van den heer *Buti*, en ook die van den heer *Ripino* werd een weinig beschadigd; doch beide zijn reeds weder hersteld.

Ook in deze zeegevechten, vocht de Grieksche zeemagt dapper en met geestdrift; maar de vijand bood ditmaal, tegen alle verwachting, meer en beter weerstand, dan anders; evenwel heeft hij groot verlies geleden. De Grieksche vloot zal, na eenige wacht bij *Mitilene* te hebben gelaten, den 12. September naar *Psara* (*Ispara*) gezeild, om zich te herstellen, en dan weder terug te keeren, waerwaarts derzelve heilige plicht naar roept.

De onzen hebben vernomen, dat de Sullan nog negen andere schepen tot hulp van den *Topal-pacha* zou zenden, en dat de Egyptische vloot met de helft van September dacht uit te loopen.

PETERSBURG, den 17. October.

Het Ezer wordt den 15. dezer gemeld: Z. M. de Keizer heeft, bij zij-

ne aankomst allier, door eenen koerier de tijding van den afloop der onderhandelingen te Ackerman ontvangen. De Turksche gevolmagtigden hebben den 6. October het verdrag, dat hun door Rusland was voorgedragen, aangenomen en ondertekend. Volgens het laatste artikel van dit verdrag zal de bekrachtiging van hetzelfde materiaal binnen vier weken te Ackerman uitgewisseld worden.

PARIS, den 28. October.

Men verzekert, dat de wetgevende kamers den 13. December aansluitende zullen geopend worden. Onder de ontwerpen van wet, welke men verwacht, behoort er een over de drukpers, ten behoeve van de partij der jezuiten. Het formeel herstel dezer orde zal denklijk nog niet voorgedragen worden, daar tot dus verre slechts weinig departementale raden kunnen geteld worden, die, ingevolge de aansluiting aan de prefecten gedaan, den wensch daartoe geuit hebben.

De politie heeft dezer dagen goedgevonden, gemeine agenten met het borstbeeld van *Napoleon* rond te zenden, om degenen, die men denkt dat nog aan hem gehecht zijn, in eenen valstrik te brengen. Een der dagbladen waarschuwt de ingezetenen hier tegen.

De heer *Appert* is sedert eenen geruimen tijd bezig om de onderscheidene gevangnissen des rijks te bezoeken. Hetgeen hij loffelijks en ketgeen hij berispelijks aantreft, maakt hij in een daartoe bestemd dagblad openbaar, ten einde langs dien weg verbetering in den toestand der gevangenen te bevorderen. Dit het departement der Maas heeft hij eenige schroomelijke misbruiken ontdekt. Zulks heeft den prefect van dat departement zoodanig geërgerd, dat dezelve hem den toegang tot de gevangnissen heeft laten verbieden, niet alleen, maar in de aansluiting deswege den heer *Appert* in een vrij ongunstig daglicht heeft gesteld, die, volgens hem, walschelijk voorgaf door den dauphin gezonden te worden. In eenen brief, welke een der dagbladen mededeelt, beklaagt de heer *Appert* zich over het onmenschlievend gedrag van den prefect; en zegt daarbij, dat het geheel bezijden de waarheid is, dat hij bij zijne bezoeken in de gevangnissen ooit het gezag van den dauphin heeft ingeroepen.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Maandag den 30. October.

Om twee ure plaatst de heer *Reiphins*, president, zich op den voorzittersstoel, om aan de in de zaal tegenwoordige leden aan te kondigen, dat er geen genoegzaam aantal is om te kunnen beraadslagen, dat dus de vergadering niet kan worden geopend; naar men verneemt, hadden naauwelijks 50 leden de presente lijst geteekend. Dienvolgens werd de vergadering door den voorzitter geschorst tot aanstaanden Vrijdag ten een ure, en de leden, die niet uit van Brussel waren, verzocht om de zitting vooral te komen bijwonen.

BRUSSEL, den 31. October.

Het adres van de Staten-Generaal, in antwoord op 's Konings aanspraak, is heden bekend geworden. Hetzelve volgt hoofdzakelijk die aanspraak. Zie hier eenige gedeelten daarvan:

» Wij vernemen met genoegen, dat er nieuwe onderhandelingen met den Heiligen Stoel over de zaken van de Roomsche Katholieke Eeredienst zullen geopend worden. Wij hopen dat de uitslag daarvan, in overeenstemming met de grondwet, naar den wensch van U. M. en dien der natie zal wezen.

» De Staten-Generaal hopen dat de onheilen (van de heerschende ziekte en van *Ostende*) verzacht en hersteld zullen kunnen worden door den onderstand waarvan U. M. de uitdeeling aankondigt; en wij vlijen ons dat krachtdadige middelen in het vervolg rampen, als die van *Ostende*, zullen kunnen verhoeden.

» De landbouw, de fabrieken, de visschieren, de handel en de scheepvaart, zijn op geen minderen trap van voorspoed dan in het afgeloopen jaar. Mogten alle die takken van algemeene welvaart bij ons en in alle landen toenemen, door het omhelzen van meer onbekrompene en beter begrepene handelswetten, waartoe ons gouvernement dikwijls den wensch geuit, en zoo veel hetzelfde vermogt, het voorbeeld gegeven heeft.

» De Staten-Generaal hebben reeds het ontwerp van wet omtrent de organisatie der schutters ontvingen; zij houden zich onledig met het onderzoek van dien maatregel, met al den ijver en aandacht, welke het gewigt daarvan vereischt.

» De Staten-Generaal geven zich met het volste vertrouwen over aan de door U. M. hun gegevene hoop der spoedig aanstaande organisatie der regterlijke magt. Dezelve was steeds een honner yrigste wenschen. De natie verlangt haar zeer en zou die niet dan met leedwezen uitgesteld zien; het beheer der justitie is onderdand de voornaamste grondslag der maatschappelijke orde en hare volstandigste behoefte. Het zij ons vergund, Sire, ons met U. M. te vlijen, dat een ontwerp van wet over de regterlijke organisatie, gewijzigd naar de aanmerkingen op een vroeger ontwerp ontstaan, en geschikt om de ongelegenheden, van eenen provisionelen toestand onafscheidelijk, te doen ophouden, ons in de tegenwoordige sessie zal aangeboden worden; hetzelve zal het onderwerp onzer ernstige en meest gezette overwegingen uitmaken.

In een der laatste committees-generaal der Tweede Kamer, is besloten, dat de memorie van den heer *Fockema*, gedeputeerde van Vriesland, handellende over de begrootingen van den Staat, in de beide talen zal worden gedrukt en aan de leden rondgedeeld. Men verzekert, dat deze memorie zeer belangrijk is; men zegt, dat daarin wordt beoogd, dat deze belangrijke stukken niet in die orde waren opgemaakt, welke men er in meende te moeten vinden en waarvoor zij vatbaar waren. Deze memorie zoude, naar men zegt, (daar zij veel licht verspreidt over de berekeningen in vorige begrootingen) geschikt zijn, om het budget voor 1827 beter te kunnen beoordeelen.

Het collegium philosophicum te Leuven telt dit jaar nagenoeg 700 kweekelingen. Dit gesticht zal door middel van stoom verwarmd worden. Den heer ingenieur *Vijfsquin* is met de bezorging daarvan belast.

ZWOLLE, den 30. October.

Volgens officiële berigten, blijft de heerschende ziekte in het kwartier van Vollenhove, hoezeer niet verergerende, echter voortduren; het aantal der zieken te Blokzijl, is nog niet verminderd; er zijn aldaar in de afgelopen week zeven personen gestorven.

In de gemeente Kruis en Blankenham, te zamen bestaande uit eene bevolking van ongeveer 1100 zielen, bevonden zich 168 zieken, en zijn aldaar, van den 1. tot den 27. dezer maand, veertien personen overleden.

UTRECHT, den 31. October.

Het volgende is een uittreksel uit eenen particulieren brief van Caracas, in data den 30. Augustus:

Volgens berigten uit Columbia, zullen de verschillen tusschen *Paez* en het bestuur van Bogota weldra in der mine worden verëend; intusschen is het ook waar, dat de ingezetenen van Maracaibo, hoofdstad van het departement Zulha, naar de herziening der Constitutie van Columbia verlangen en verzocht hebben aan het gouvernement, dat de tijd daartoe in dezelve bepaald, zoude vervroegd worden; al hetwelk geheel stil en rustig is toegegaan, zonder de minste daad van oproerigheid of ontkenning van het tegenwoordig oppergezag.

Voorts wordt in dien brief gezegd:

Over de goudrijn of liever de goudplaatsen van Aruba valt weinig meer te zeggen, dan dat men voortgaat met de opdelving met een derde minder van het volk, hetwelk in den begijne aan het werk was gesleid, en dat men nog al gestadig goud in kleine stukjes vindt op meer dan eene plaats in zogenaamde waijen, bergengten, doch niet veel en in verre, na niet in die hoeveelheid als bij den aanvang der werkzaamheden in Julij 1824 en eenigen tijd daarna. Trouwens geloof ik voor mij, dat er nog veel goud in Aruba zit, wel verspreid, maar vindbaar als men met ernst en bakwame beden, die het mijnwerk verstaan, er zich op toelegt om het te zoeken, door doelmatiglijk op de plaatsen, alwaar men dat kostbaar metaal heeft aantroffen en nog vermoeden kan te zullen kunnen aantreffen. Het goud zal behooren te geschieden, want men behoort niet dat te schamen en de zaak in twijfel te laten. — Omtrent de wezenlijke mijn, die in het gepasseerde jaar zoude ontdekt zijn, schijnt het dat men zich daarin voor te leun gesteld moet houden, na eenige proeven en ingravingen van den grond, die in Augustus 1825 gedaan zijn, toen de generaal *Krajenhoff* zich aldaar bevond; doch dat die proeven en ingravingen een beslissend resultaat opleveren voor het niet bestaan eener wezenlijke mijn of van goudadertar bedoelder plaatse, genaamd *Hadicorari*, geloof ik voor mij niet; zo, dat, naar mijn inzien, meer moet gedaan worden, voor dat men de zaak zoude behooren op te geven; want er wordt veel meer vereischt dan wat reeds gedaan is, om over het bestaan eener mijn te beslissen.

ARNHEM, den 31. October.

Men heeft de aanmerking gemaakt, dat er nog nooit een meer uitvoerend en verscheffend verslag wegens het verhandelde in de Tweede Kamer der Staten-generaal, in de dagbladen, is medegedeeld, dan men er thans in aantreft, zoo dat men zich vraagt: wat is waar? wat moet men gelooven? of is het onverschillig voor de natie te weten wat hare vertegenwoordigers verrigten en welke de mededeelingen zijn, die zij van het gouvernement ontvangen? Daar men dit laatste toch wel niet zal willen beweren, en de natie met aandacht de oogen gevestigd houdt op de handelingen van hare representanten, hebben wij het van onzen pligt geacht, in het belang der waarheid, hieromtrent eenige opmerkingen te geven, op welke aanwakenigheid men kan staat maken.

Van de eerste zitting af aan, heerscht reeds de grootste tegenstrijdigheid in onderscheide dagbladen. Sommigen zeggen dat de vergadering, welke de Tweede Kamer Dingsdag den 17. dezer hield, uit een genoegzaam aantal leden bestond om te kunnen beraadslagen, om te kunnen worden geopend. (De opening kon niet plaats hebben zoo er geen genoegzaam aantal leden tegenwoordig was om te kunnen beraadslagen). De heer *Sandberg*, die den voorzittersstoel bekleedde, kondigde ook in der daad aan de vergadering aan, dat 41 leden de presentie-list geteekend hadden en dat er derhalve een genoegzaam aantal tegenwoordig was voor de opening der zitting; hij voerde er nog bij, dat 38 leden tot dat einde toereikende zouden zijn. Dit is een dwaandzaak die onloochenbaar is: 41 gedeputeerden zijn daar, om dezelve te kunnen getuigen. Schrijver dezes was in die zitting tegenwoordig, hij heeft zeer duidelijk, in de beide talen, den heer *Sandberg* hooren zeggen hetgeen voornemelijk is. Hij heeft vervolgens gezien, dat ook de *Constitutionnel des Pays-Bas* dezelfde daadzaak op dezelfde wijze voordraagt, als zij in der daad heeft plaats gehad.

Intusschen leest men in andere Couranten, met name het *Journal de Bruxelles* en de *Staats-Courant*, dat de heer *Sandberg* de zitting geopend heeft, niettegenstaande er geen genoegzaam aantal leden tegenwoordig was, om te kunnen beraadslagen. Dit is ten minste de zin van hetgeen men daar aantreft. De vraag is derhalve:

1.) Wat heeft de heer *Sandberg* gezegd? — Hij heeft gezegd, dat er een genoegzaam getal leden tegenwoordig was, dat 38 reeds toereikende zouden zijn, volgens de grondwet, (art. 101) en dat er 41 de lijst van tegenwoordigheid hadden geteekend. Dienvolgens verklaarde hij de vergadering geopend.

2.) Kon de heer *Sandberg* anders handelen dan hij gehandeld heeft? — Neen, hij moest wel de zitting openen, omdat meer dan de helft der leden, waaruit op dat tijdstip de kamer bestond, tegenwoordig was: dit was grondwettig; dit was overeenkomstig art. 101 van onze staatsregeling, hetwelk bepaalt, dat »geene der beide kamers eenige zaak vermoegen te beslissen, zoo niet meer dan de helft van hare leden tegenwoordig is." Men zou er tegen op zijn gekomen, zoo men in de vergadering begrepen had, dat 41 leden niet genoegzaam waren om te beraadslagen, of, zoo als de grondwet zegt, om eene zaak te beslissen; doch geen der leden heeft dienaangaande eenige bedenking geopperd; elk was overtuigd, dat daarin niets strijdigs tegen de grondwet was; dat 56 leden vereischt worden om te kunnen beraadslagen, wanneer de kamer uit drie derden is zamengesteld, maar dat 38 leden genoegzaam zijn, als zij is zamengesteld uit de twee oudste derden, zoo lang het mistwe derde nog geen zitting heeft genomen, geen der leden heeft dienaangaande gezegd. (Het blijkt derhalve, zelfs uit den aard der zaak, dat men niet kon zeggen, dat de kamer niet in genoegzaam getale zoude zijn geweest, en aanwakenig is dus hetgeen men dienaangaande leest, zoo in het *Journal de Bruxelles*, als in de *Staats-Courant*. Had men slechts een weinig nagedacht, men had zoo iets niet op het papier kunnen zetten. Is dan het onderzoek van de geloofsbrieven der nieuwe leden niet eene beraadslaging? Ontstaan daartuit niet zelfs discussien, en wordt dat onderzoek niet door eene beslissing der kamer achtervolgd?)

Die beraadslaging nu heeft plaats gehad met 41 tegenwoordig zijnde leden: zij is grondwettig, ook volgens het gevoelen der leden, welke er deel aan hebben genomen; maar volgens de *Staats-Courant* en het *Journal de Bruxelles*, zoude zij niet grondwettig zijn, want daarin leest men: dat »het getal van 41 leden niet voldoende is om de beraadslagingen te openen, de procedure van een nieuw lid toe te laten, de beraadslagingen (?) der verkiesingen van de leden te openen, enz.

Doordrongen van het denkbeeld dat er 56 leden altijd tegenwoordig moeten zijn om te kunnen beraadslagen, en dit niet kunnende overeenbrengen met de beraadslaging welke werkelijk heeft plaats gehad, van 41 leden, over het toelaten der nieuwe gedeputeerden, begaan de beide genoemde dagbladen een tweeden misslag. »Gedurende de afwezigheid der commissien, zoo leest men in de *Staats-Courant*, verscheiden leden in de vergadering gekomen zijnde, zoo bevindt dezelve zich in toereikend getal om te delibereren en beslist tot de toelating der leden, wier geloofsbrieven onderzocht zijn." Dit alles is verkeerd. Daar zijn geene 15 oude leden gedurende de afwezigheid der commissien in de zaal gekomen, om het getal van 56 uit te maken; neen, de 41 leden die tegenwoordig waren, en bij welke misschien een of twee men nog gevoegd kunnen hebben, hebben over die toelating beraadslagd, en zij hebben dit met alle recht en volgens de grondwet kunnen doen.

Wij bepalen ons, voor dit oogenblik, tot de eerste zitting, de tweede biedt ons geene mindere stof tot aanmerkingen aan; wij zullen dat in een volgend nummer mededeelen.

Van den 1. November.

Wij vernemen uit Vriesland, dat de storm in de maand October, die der vorige op de meeste plaatsen, en wel voornamelijk op het Heerenveen, te Sneek, in Doniawerstal, Haskerland, Schoterland en in de lage streken van Westellingwerf merkelijk overtroffen heeft. Men heeft echter eenige goede uitwerking van het ruwe weder, dat men thans heeft, te minnen bespeuren; dan de tijd is nog te kort, om daarentrent iets met zekerheid te kunnen zeggen.

## Mengelwerk.

### GRIEKENLAND.

SEDERT DEN VAL VAN KONSTANTINOPEL TOT OP ONZEN TIJD.

Vele jaren kostte het den Turken eer zij meester van geheel Griekenland waren. Een groot aantal eilanden en landtreken waren reeds, vóór de muzelmansche verovering, het keizerrijk ontweidigd, namelijk door de *Venetianen* en *Genoezen*, en werden tegen de nieuwe veroveraars verdedigd. Gedurende den gantschen tijd, dat de Turken tegen de Christenen, die meester van eenig deel van Griekenland waren, strijden, ziet men steeds Grieken in de geleiden der vijanden van de halve wereld die wat van den Vaderlandschen bodem rest, tegen dezelven verdediging verdedigen. Hier vindt men de ware vertegenwoordigers van den Griekschen naam, en geen twijfel of het overige deel van de wereld, hoezeer in slavernij onder het zwaard bukkende, was het Grieksche harte eens met de ondernemingen der verdedigers; zijne ziele en oude bevestigingen en al wat tot herrijding kon dienken, zwoer aan levende, naar mate men het dieper verzuimde, en de Grieken zich dus naar door de verbeelding eene soort van nationale eenheid verplaatsende, vonden de oorden, waar men dezelve tramen bestond, verplaatsende, vonden het tevens voedsel voor zijne hoop en verwachtingen. Laat het tevens voedsel voor zijne hoop en verwachtingen. Laat het tevens voedsel voor zijne hoop en verwachtingen. Laat het tevens voedsel voor zijne hoop en verwachtingen. Laat het tevens voedsel voor zijne hoop en verwachtingen. Laat het tevens voedsel voor zijne hoop en verwachtingen.

Maar hoe ging het toe met zijne veroveringen; de schrik vloog voor hem uit, en de Grieken onderwierpen zich eer zij belegerd werden. Een Griek van dien tijd, wegens de inwoners van *Morea* met een kudde schapen, zonder herder en wachter, ter prooi aan de woede van eene bende wolven. Als zich ergens een onversaagd opperhoofd vertoonde, streed hij met vrucht tegen de Turken. Een Paleoloog, in eene kleine forterres bij *Patras*, hield hunne armee bijna een jaar tegen, en verwierf vijen aftogt naar Venetiaanschen bodem.

Een ernstigere tegenstand, waarop geheel Griekenland het oog gevestigd hield, was die van *SCANDER-BEG*, in *Oppe-Abas*. Deze proot man vermoede gedurende meer dan twintig jaren alle Turkische tegers. Na den dood van *SCANDER-BEG*, gordden de Venetianen het zwaard aan. De inwoners van *Morea* ontvingen hen met opene armen en werkten met kracht aan de herstelling van den muur op de landstigte van *Korinthe*. Te gelijker tijd bragt een jonge Griek de stad *Sparta* in opstand; en een ander drong naar de stad *Korinthe* door, waker inwoners hij hoopte te zullen winnen. Dan, *Venetie* aan hare eigene krachten overgelaten, moest den strid tegen de Turken in *Morea* opgeven.

Bij den aanval van *MAHOMET* op het eiland *Negraponte*, boden de bewoners onverschrokken tegenstand; Grieksche vrouwen streden sif de

wallen, en men vond er verscheidene onder de geaëruvelen.

Na de vermeerstering van dat eiland, treedt Venetie weder op. Er wordt eene Grieksche militie in *Morea* opgerigt, waaraan dezelfde rang als aan de Venetiaansche troepen wordt gegeven. Niet zonder de hulp der Grieken veroverden de Venetianen het eiland *Cyprus*. Ook zijn het Grieken, die *Lepante* tegen den Pacha van *Romanie* verdedigen.

De Venetianen maken vrede met MAHOMET. *Rhodes* wordt door de Ottomanen angevallene. De heldhaftige verdediging der ridders van St Jan van Jeruzalem, die dit eiland toen bezaten, is bekend. Grieksche militie streed in hunne gelederen.

Na den dood van MAHOMET, was de Turksche heerschappij in Europa gevestigd, en de slavernij der Grieken voltooid. Niet overal echter. In Griekenland zag men toen twee zeer verschillende volken: het eene in de vlakten, slaven, maar alle hoedanigheden des verstands behoudende, welke in de slavernij kunnen bestaan; het andere, op de bergen en steilten, een barbaarsch, woest volk, maar onverwinnelijke geestkracht bezittende. De laatsten hielden niet op, voor hunne onafhankelijkheid te strijden, en de anderen niet, dezelve te wenschen en te hopen. Een derde volk vormde zich uit de zeelieden en de eilanders, en had, met de bergbewoners, den voornaamsten invloed op de gebeurtenissen van Griekenland.

Op het einde der vijftiende eeuw, gaf KAREL VIII. te verstaan, dat hij het Oosten wilde verlossen. De Grieken raakten in beweging; men verzamelde wapens; afgezanten kwamen bij de Venetianen en Franschen; en toen BAJAZET den oorlog tegen de Venetianen hervatte, streden de Grieken onder de troepen der republiek en verdreven de Turken van *Napoli di Romania*.

Toen SOLIMAN *Rhodes* wilde verpletteren, vindt men weder Grieken onder de verdedigers. Denselven moed toonden de bewoners van *Corfu*, toen SOLIMAN hetzelfde met een sterke zeemagt kwam aanvallen.

Destijds had het Turksche rijk zijn hoogste standpunt bereikt. Alles bukte voor de wapenen van SOLIMAN. Venetie was uitgeput en gedurende vele jaren zagen de overwonnelingen niets meer van dien tegenstand, welke een steunpunt van hunne wenschen uitmaakte en hunne hoop bleef voeden. Toen werd de invloed van de geestelijkheid vooral heilzaam, en zonder haar zou waarschijnlijk de volksgeest onder het gewigt der armoede, der verdrukking en der onkunde geheel uitgedoofd zijn. Voor die zoo verspreide natie, welke overal met hare veroveraars vermengd was, bestond eene onzichtbare magt, welke zich van *Klein-Azie* tot de eilanden nabij Venetie uitstreckte, namelijk eene soort van burgerlijke en kerkelijke politie, door de bisschoppen uitgeoefend wordende en afhankelijk van den patriarch te *Konstantinopel*.

Onder SELIM, opvolger van SOLIMAN, breidde zich de Turksche heerschappij nog meer uit. Maar eerlang naderde dit rijk het tijdstip van deszelfs verval, dat sedert niet opgehouden heeft. *Europa* intusschen ging in beschaving en verlichting snel vooruit. In den toestand der Grieken kwam nu ook verandering. Zij bleven altijd slaven, maar werden nuttig en spoedig noodzakelijk. SOLIMAN had hen reeds bij voorkeur op de vloeten gebruikt. En terwijl de Turken zich meer en meer aan hunne woeste weekheid overgaven, ontwikkelde zich bij de Grieken dagelijks meer nijverheid. Hunne betrekkingen met *Europa* werden menigvuldig. Zij lieten hunne zonen in de Europeische talen onderwijzen en bij den divan in dienst stellen. Menigeen onderscheidde zich in kunsten en wetenschappen. Die kundigheden waren wel is waar het eigendom van enkele mannen; maar de vrucht daarvan werd echter ook eenigzins bij het volk merkbaar. Men kan zulks opmaken uit deze merkwaardige bijzonderheid, dat omtrent de helft der zeventiende eeuw de onderlinge leerwijze te *Athene* reeds ingevoerd werd.

De verdrukking werd ook eenigzins minder. Verscheidene steden verkregen meer vrijheid, waartuit de Grieken voordeel trokken. Sinds het jaar 1656 werd ook niet meer het vroegere offer van het vijfde deel der mannelijke kinderen gebragt, om tot mahomedanen gemaakt, en bij de janitsaren ingelijfd te worden.

Griekenland was dus reeds eenigzins aan het opgaan, toen *Duitschland*, na van de godsdienst-oorlogen bevrijd te zijn, eindelijk dacht aan het beschutten der grenzen tegen de invallen der Turken. De behaalde overwinningen toonden ten duidelijkste het verval der laatsten. Zulks bleef bij de Grieken niet onopgemerkt, de hoop herleefde, en hoe meer het Turksche rijk verviel, hoe meer dezelve toenam.

Hier opent zich het derde tijdvak der geschiedenis van de Grieken. In het eerste, tot SOLIMAN en SELIM, werden zij opgewakkerd door menigvuldigen tegenstand. In het tweede, ziet men het volk onder het juk nedergebogen, maar toch nog steeds eenige kiem van leven behoudende. In het derde, wordt door eene reeks van gunstige gebeurtenissen aan die kiem groote wasdom gegeven.

Onder deze gunstige gebeurtenissen bekleedt eene eerste plaats de stichting der Russische magt door de genie van PETER I. Hieruit ontstonden nieuwe verwachtingen bij de Grieken. Men bespeurde overhelling van dezen Czaar, om zich ten koste van *Turkije* te vergrooten, en dacht dat hij de Grieken, en de diensten, welke hij er van kon trekken, niet zou vergeten.

PETER mogt zijne ontwerpen niet volvoeren; maar gaf ze ten erfdeel aan zijne opvolgers. *Griekenland* besefte zulks en had sinds steeds het oog op *Rusland* gevestigd. Middelerwijl herinnerden de krijgshaftige stammen van bergbewoners in *Epirus* en *Thessalie* hunne onderdrukte landgenooten, dat er nog vrije en onafhankelijke Grieken waren. Vooral in de achttiende eeuw werden die stammen van belang, bijzonder de *Armatolen* en *Klephten*, van welke de eersten wel aanvankelijk ten behoeve der Turken tegen de laatsten dienden, doch later vervolgd wordende, zich met deze genoegzaam vereenigden.

Met de achttiende eeuw ging het Grieksche volk vooruit. *Fanarioten* waren tot hospodars van *Walachije* benoemd, en die waardigheid werd sinds als 't ware een familie-regt. KONSTANTYN MAUROCORDATO verkreeg het oppergezag in *Moldavie*, maakte daar goede wetten, verlevendigde de staat onder de Grieksche geestelijkheid; liet een groot aantal jonge landgenooten onderwijzen en legde eene rijke bibliotheek in de hoofdstad van zijn vorstendom aan.

Langzamerhand drong de bedrijvigheid in alle standen door. Onder de eilanders, ging de handel naar *Konstantinopel* bij de rijken van het Fanar of bij handelshuizen van *Thessalie* dienen; anderen, meer ondernemend, begonnen de geheele Middellandsche Zee te bevaren, en namen de zaken van de Turksche burgers, gelijk de *Fanarioten* die der vizieren, waar. Het overwonnen, behendige, buitgezatte en nijvere volk had weinig noodig, scheen onmerkbaar onder de harde bescherming zijner meesters te wassen en te verrijzen. De Grieken waren overal, mengden zich in alles, en de Turken, die hen niet smaadt overlaadden, konden hen niet meer missen.

Wat moest er van *Griekenland*, bij dien aanhoudenden en snellen voortgang zonder schokken, worden? Door eigene kracht verwijderde het zich, ja, meer en meer van den staat van verdrukking; maar zou het aldus van zelve en zonder strijd tot volledige onafhankelijkheid geraakt zijn? Dit is niet waarschijnlijk; de Turken konden hunne prooi niet loslaten. Alles wat derhalve *Griekenland* te wenschen overig bleef;

was dat de fire van den strijd niet mogt komen voor hetzelfde sterkte genoeg had, opdat de worsteling niet te ongelijk mogt wezen. Zijn de omstandigheden gunstig voor *Griekenland* geweest? Dat zullen wij nader zien. Hoe het zij, van de Grieken hing de keus des oogenblik niet af, noch in onze dagen, noch in de achttiende eeuw, welke wij nu beschouwen.

KATHARINA had den Russischen troon beklommen. De jonge en ondernemende gunstelingen, die haar door den moord van haren gemaal kroonden, zagen overal met gretige blikken naar veroveringen en nieuwe ondernemingen om; en hunne regentes zelf wenschte zeer door eenigen bijzonderen roem de misdaad, bij de troonbeklimming gepleegd, te bedekken. Hier vindt men de aanleiding tot den eersten opstand, die *Griekenland* zoo veel bloeds kostte. De Russische hulp schoot te kort; *Morea* werd bijna geheel vernield: de christen-bevolking, op meer dan twee honderd duizend begroot, smolt tot een vijfde in; de slavernij breidde zich in vele oorden uit en werd overal drukkender. Dan de nieuwe wreedheden der Turken gaven nieuw vuur aan den wensch naar bevrijding, en ieder vrijwillig verdrag tusschen de overwonnelingen en de overwinnaars werd onmogelijk. Daarbij, *Griekenland* had deszelfs krachten beproefd, was bezweken, maar had gestreden, en niet zonder eenigen roem. Men kwam dus weder onder het juk; maar zonder de hoop van het later te verbreken op te geven.

ALI-PACHA kwam op het tooneel en bragt de zwakheid der Porte nader aan het licht. Van eenen anderen kant bragten zijne wreedheden de *Klephten* en *Armatolen* tot wanhoop. Hij legde den grond tot een ontzettenden weerstand. Bij zijnen oorlog met de *Sulioten*, eindelijk, bleek de heldhaftigheid dezer bergbewoners, wier bloedige vernieling roemrijk bewees, dat er nog in *Griekenland* mannenmoed bestond, die den dood boven de slavernij verkoos.

Wijders werd de gezindheid tot opstand bij de Grieken door *Rusland* steeds onderhouden, hetzij door het stelsel van bescherming ten hunnen opzichte, hetzij door heimelijke aanporringen. Bij een handelstraktaat tusschen *Rusland* en de Porte, werd ten behoeve der bewoners van den Archipel bedongen, dat zij de Russische vlag zouden mogen ophijscen. Van toen af verkreeg de handel en zeevaart dien snellen wasdom, die door andere omstandigheden nog begunstigd werd en zoo grooten invloed op de tegenwoordige omwenteling had.

Bij deze beweging bleef het onderwijs niet stilstaan. De jonge Grieken, die bij de laatste verwoesting van *Morea* het land verlaten hadden, maakten zich de Europeische talen en wetenschappen eigen.

De groote gebeurtenissen der Fransche omwenteling bevorderden almede den Griekschen opstand. Het verloop of de stremming van den ouden handel begunstigde hunne nijverheid. Uit *Griekenland* en den Archipel kwam men in Frankrijk koren brengen, en de Grieksche kooplieden en reeders voeren daarbij wel. Tevens werden er nieuwe denkbeelden van vrijheid in *Griekenland* verspreid.

De gebeurtenissen van *Europa* sedert den vrede van Tilsit tot het jaar 1814 hadden slechts zijdelings invloed op *Griekenland*; maar dezelve was bijzonder voordelig. De Engelsche handel van een gedeelte des vasten lands en de Fransche schepen van de zee uitgesloten zijnde, wonden de Grieksche reeders nieuw veld. Zij kregen schier den geheelen Levantschen handel van *Marseille* in handen; en beurtelings onder Russische of Turksche vlag varende, kwamen zij in alle havens van *Europa* handel drijven. Van daar grooten en schielijken rijkdom, en met denzelven nieuwe behoefte aan onafhankelijkheid. De Grieken werden de factoren van de gansche Middellandsche Zee en handelden tot op *New-York* en *Washington*.

Het jaar 1814 en de groote omwenteling van *Europa* troffen de Grieken aan in eenen staat van toenemende kracht en onverdragelijke onderdrukking. Zij vonden in die verandering nieuwen grond tot hoop. De vaan van het heilige verbond scheen hun een voorbode van hunne bevrijding. De verhalen van de *Moscovische* magt en de grootmoedigheid van ALEXANDER gingen van mond tot mond, als zoo vele gelukkige voorbeelden, welke aan de vroegere verwachtingen, door de priesters en bisschoppen gevoed, beantwoordden. Men vierde missen voor de zegen van de Grieksche godsdienst. De landlieden van *Morea* wisten, dat een Griek der eilanden, hun landgenoot, de vertrouweling van den grooten Keizer van *Rusland* was. Alstoen werd, op hooger en weik, het Grieksche genootschap, onder den naam van *Etairie* bekend, opgerigt. De aanzienlijkste Grieken, zelfs vreemde staatsgezanten, werden leden van dit geheime genootschap. Deszelfs doel was de verspreiding van kundigheden onder de Grieken. De ijver voor de godsdienst nam tevens met die voor de letteren toe; en de heilige boeken werden de grond eener vaderlandsmin, welke men onbeschroomd beleeft.

Tevens bleef het zeewezen, dat beginsel van hun nieuw leven, in eenen bloestaat, nadat door den vrede de zee voor alle volken vrij was geworden. *Hydra* vooral, *Hydra*, de zeevesting van *Griekenland*, nam dagelijks in wasdom toe. De onversaagde zeelieden, die van daar en van de naburige klippen over de wateren stevenden, verborgen hunne verachting voor de woeste onkunde der Turken niet meer; zij schonen hen door de snelheid hunner zeilen en de vliegheid hunner bewegingen uit te dagen. Op zee zeiden zij: »Wij zijn vrij!» en in de oorden van *Griekenland*, welke zij met hunne ligte vaartuigen bezochten, verspreiden zij door hunne tegenwoordigheid dezelfde gevoelens, denselven haat tegen de onderdrukking en den nijver voor hun fier en vrij leven.

Niets bewijst beter dan de geschiedenis van *Parga* hoe diep de haat tegen het juk geworteld was. Dit stad, welke tot de zeven eilanden behoorde, werd, gelijk men weet, door het Russische ministerie schonadelijk aan ALI-PACHA verkocht. De ongelukkige *Parganoten*, wien men de keuze gelaten had, om naakt en bloot te verhuizen, verlieten werkelijk hun land, niet wetende waarheen te vlugten, en genoodzaakt om eene schuilplaats op *Corfu* te zoeken, in het wingewest des volks, dat aldus hun vaderland verkocht had. Dan vóór hetzelfde te verlaten, wilden zij echter het gebente hunner vaders door de tegenwoordigheid der Turken niet laten ontheiligen; zij openden de graven, verzamelden die trentige overblijfsels, verbrandden dezelve op het marktplein, en voerden de heilige asch, als het dierbaarst aandenken van hun vaderland, met zich mede.

Eenige jaren na den verkoop van *Parga*, ging van *Corfu* de aanmoediging uit, om van *Griekenland* eenen vrijen en bondgenootschappelijken staat te maken.

Het lijdende volk drong hetzelfde steeds, om het oogenblik zijner bevrijding te verhaasten. De opstand begon. Beschaving aan de eene zijde, barbaarsheid aan de andere, godsdienstige geestdrift, de verkregen nieuwe denkbeelden, rijkdom en armoede, waren daartoe zoo vele prikkels. Allen wilden het juk afgeschud hebben, de matroos even zeer als de koopman, de priester, de hoogepriester, en zelfs de prins van het Fanar, die in zijn paleis den stok en de koord niet ontging.

Men zoeke dus geene overeenkomst tusschen de onmagtige en vlugtige omwentelingen van *Napels* en *Piemont*, en de doordringende, volhardende omwenteling van *Griekenland*. De gelijktijdigheid kan sommigen misleiden; maar de oorzaken zijn even verschillend als de duurzaamheid. De zoo regtvaardige, zoo noodzakelijke beweging in *Griekenland*, waar-

